

Л. Н. Лобода

ИГРА КАК ОДИН ИЗ СПОСОБОВ ПРОФОРИЕНТАЦИОННОЙ РАБОТЫ С МЛАДШИМИ ШКОЛЬНИКАМИ

В статье обоснована целесообразность применения игры как эффективного средства профориентационной работы учащихся начальной школы.

Приведены примеры игр, во время которых у детей развиваются коммуникативные навыки, подсознательно, без напряжения усваивается и закрепляется материал, повышается интерес к выбору профессий.

Ключевые слова: игра, начальная школа, младшие школьники, выбор профессий.

L. Loboda

PLAY AS ONE OF THE WAYS CAREER GUIDANCE WORK WITH YOUNGER CHILDREN

In the article the expediency of application of the game, as an effective means of vocational guidance of pupils of primary schools.

Examples of games, children develop communication skills, subconsciously, without stress absorbed and secured material, increased interest in the selection of professions.

Key words: game, elementary school, Junior high school students, the choice of profession.

УДК: 373.3.016:811.111

О. В. Новикова

ГРА – ЕФЕКТИВНИЙ СПОСІБ ПІДВИЩЕННЯ МОТИВАЦІЇ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

У статті обґрунтовано дидактичну доцільність застосування гри як ефективного засобу навчання іноземних мов учнів початкової школи.

Наведені приклади ігор, під час яких у дітей розвиваються комунікативні навички, позасвідомо, без напруження засвоюється і закріплюється матеріал, підвищується інтерес до вивчення англійської мови.

Ключові слова: гра, початкова школа, молодші школярі, урок англійської мови.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими завданнями. Гра, як відомо, є найприроднішою і найпривабливішою діяльністю для школярів. Ще К. Д. Ушинський писав: «Зробити серйозне заняття для дитини цікавим – ось завдання початкового навчання. Кожна здорова дитина потребує діяльності і до того ж серйозної діяльності. З перших же уроків привчайте дитину полюбити свої обов'язки й знаходити приємність в їх виконанні».

Традиції сучасної школи нерозривно пов'язані з ігровою діяльністю дитини на

всіх етапах її розвитку.

Про навчальну функцію гри відомо вже давно. Використовуючи її як засіб навчання, відомі педагоги стверджували, що в ній закладені великі потенційні можливості. Ігрові форми роботи на уроці активізують діяльність учнів, дають змогу виявити розумові та творчі здібності дітей.

Незважаючи на очевидну доцільність гри як форми роботи на уроці, що активізує діяльність учнів, дає змогу виявити розумову та творчу здібність учнів, вона ще недостатньо використовується в шкільній практиці.

Метою статті є розглянути специфіку використання гри на уроках англійської мови в учнів початкової школи і уточнити умови її ефективності під час навчання англійської мови.

Аналіз наукових джерел, виклад основного матеріалу. Гра посідає важливе місце в житті молодшого школяра, є для нього засобом пізнання дійсності. Виходячи з цієї особливості психологічного розвитку молодшого школяра, що емоційна сфера переважає над інтелектуальною, не можна недооцінювати потенційних можливостей гри як емоційного фактору. Гра сприяє також довільному запам'ятовуванню, яке переважає у молодших школярів. Нарешті, вона сприяє синтетичному сприйняттю, що є провідним у дитячому віці. Відомо, що дитина краще і легше запам'ятовує цілі фрази, ніж окремі слова.

Ігри на уроках англійської мови повинні бути невід'ємною частиною методичної організації уроку. Відомо, що, повернувшись зі школи додому, молодші школярі перш за все звертаються до своїх іграшок. Сюжети гри невибагливі, однак дітям така гра приносить і з чим незрівнянне задоволення. Цю особливість слід урахувувати і широко використовувати у навчальному процесі, особливо під час вивчення іноземної мови, оскільки вона апелює здебільшого до пам'яті учнів. Пам'ять молодшого школяра довільна, він швидко і без усяких зусиль запам'ятовує те, що йому подобається.

На уроках маємо справу з особливим видом ігор – навчальними іграми. Вони відрізняються від розважальних ігор тим, що мають другий план, вузькометодичну мету. Для учнів навчальна гра залишається розвагою, тренування відходить на другий план. Для вчителя будь-яка навчальна гра – це передусім справа. На думку Л. Г. Денисової, учитель повинен завжди ясно і чітко уявляти собі, яку навчальну ціль переслідує та чи інша гра, однак йому ні в якому разі не слід показувати учням, що його більш за все цікавить другий план, він повинен сміятися і радіти разом з учнями, підкреслюючи цим, що його цікавить ігрова суть справи, а не навчальна. Якщо вчитель розкриє учням свій другий план, гра перетвориться на звичайну справу [2, с. 82].

Л. М. Валуєва вважає доцільним проводити гру на завершальному етапі роботи над темою, оскільки не всі учні можуть вільно імпровізувати в грі без попередньої підготовки. «У процесі гри відбувається одночасне удосконалення і розвиток навичок використання мовного матеріалу, але це – периферійна задача, головне – спілкування, мотивоване ситуацією і роллю. Тому грі варто відводити місце на завершальному етапі роботи над темою» [1, с. 13]. І. Г. Кондратюк вважає, що ігри можуть бути використані

на всіх етапах навчання, не даючи при цьому ніяких рекомендацій щодо дозування і послідовності введення ігор у навчальний процес [5, с. 5].

Не позбавлено справедливості твердження багатьох авторів (І. М. Верещагіна, Г. В. Рогова), що невеликі ігри варто вводити в навчальний процес уже на початковій стадії роботи над темою, щоб учні звикали до цього виду роботи поступово, інакше від ігор не вдається домогтися бажаних результатів через бар'єр, що виникає при незвичній формі спілкування, характерній для гри.

Досвід роботи у школі підтверджує, що гра є однією із сильних мотивацій в оволодінні учнями англійською мовою на будь-якому етапі уроку.

У процесі гри у дітей виробляються навички зосередження, самостійного мислення, розвивається увага, дисципліна. Введення в урок ігор чи ігрових моментів робить навчання цікавим, створює у дітей бадьорий настрій, полегшує подолання труднощів у засвоєнні навчального матеріалу.

Вивчення англійського алфавіту, вимова звуків, як голосних так і приголосних, викликає у молодших школярів труднощі. Саме на цьому етапі вивчення англійської мови важливо зацікавити дітей, спонукати їх до самостійного мислення, уваги, зосередженості. На допомогу приходять ігри. Ось деякі з них:

1. *Перекидуючи м'яч, учні один за одним називають літери алфавіту по черзі від А до Z. Якщо учень зволікає, він вибуває з гри.*

2. *Той, хто починає гру (це може бути вчитель), називає будь-яку літеру алфавіту, учень, який отримує м'яч, швидко називає дві літери, між якими стоїть в алфавіті названа літера.*

3. *Учень, який починає гру називає будь-яку літеру алфавіту. Учень, який отримав м'яч (паличку), називає всі наступні літери до кінця алфавіту. Якщо він виконав завдання, то йому дається право продовжити гру.*

4. *Гра називається «Show the letter...». На дошці висить англійський алфавіт. Учитель говорить: «Show me the letter I». Учень виходить до дошки, показує літеру і називає звуки або звук, що ця літера позначає у випадку, коли учень не знає, де знаходиться відповідна літера або який звук вона позначає, він виходить з гри, на його місце виходить інший.*

5. *Вивчивши пісню «the ABC», діти за командою вчителя починають співати «A is for apple [æ] [æ] apple», «B is for ball [b], [b] ball», «C is for cat [k], [k] cat». Жестами рук вчитель дає команду припинити співати і показує на учня, який повинен проспівати наступну літеру. Жестами рук учитель знову дає команду всьому класу співати далі й знову припиняє. Гра триває до кінця пісні. Учень, який зволікає під час виконання пісні, вибуває.*

6. *При повторенні абетки часто використовується командна гра «Alphabet game». Кожній команді дається набір карток з літерами. Мета – якнайшвидше розкласти літери в алфавітному порядку. Яка команда перша і правильно складе абетку, та й перемогла.*

Одним з найбільш вдалих варіантів гри на уроках англійської мови у молодших

класах є гра з іграшками. Учитель може сам назбирати цілий набір іграшок, але якщо дітей долучити до цього, то це принесе подвійний результат.

Зазвичай іграшки використовують під час введення нової лексики як наочний матеріал, але ж з ними можна грати, тим більше, що назви іграшок (лялька, крокодил, лисичка, песик, ведмедик) діти запам'ятовують швидко і без особливих зусиль.

Пропоную навчальні ігри з іграшками, в які молодші школярі з задоволенням грають на уроках англійської мови.

«Where is the Dog?»

Мета гри – тренувати учнів вживати англійські прийменники у реченнях. Ця гра проводиться з однією іграшкою, наприклад, з собакою. Будь-хто з учнів виходить до дошки. Повернувшись обличчям до дошки, він повинен здогадатися, де знаходиться собака.

Учні вибирають місце і кладуть туди іграшку. Учень біля дошки запитує: «Is the dog on the floor?», «Is the dog in a desk?», «Is it in your hand?», «Is it under a desk?» і т.д. Учні хором відповідають «No, it is not» доти, доки учень не відгадає місце, де схований собака. Тоді всі разом кажуть «Yes, it is» і призначають іншого ведучого.

«What Colour is It»

Ця гра спрямована на тренування у молодших школярів лексики, пов'язаної з назвами кольорів.

На столі розкладені іграшки різного кольору. Учитель пропонує одному з учнів бути ведучим і загадати будь-кого з тварин. Інші повинні відгадати, що це за тварина. Спочатку вони задають питання такого типу: «Is it white?», «Is it red?», «Is it blue?» і т. д.

Потім учень, який правильно назвав колір, ставить інше запитання: «Is it a black dog?». Якщо учень не помилився, він стає ведучим.

Гра активізує прагнення дітей до контакту одного з одним та викладачем, створює умови рівності в мовному партнерстві, руйнує традиційний бар'єр між учителем та учнем.

Особливого значення гра набуває у груповій роботі. Клас поділяється на команди або на маленькі групи. Колективна робота згуртовує учнів, змушує їх прислухатись один до одного, хвилюватися і вболівати не тільки за себе, але й за всю команду. Щоб не підвести свою команду, кожен учень намагається думати логічно, скласти правильно речення, давати обґрунтовані відповіді на запитання.

«Days of the Week»

На дошці висить підстановочна таблиця:

We jump	on Sunday
We play hockey	on Monday
We ski	on Tuesday
We skate	on Wednesday
We speak English	on Thursday
We speak French	on Friday
We run	on Saturday

Клас розподіляється на дві команди. Учні першої команди загадують, що вони

роблять у неділю; учні другої – що вони роблять у понеділок. Потім обидві команди по черзі ставлять один одному питання: «Do you skate on Sunday?», «Do you speak French on Monday?» і т. д. Команда, яка перша відгадає, що робить її суперник, отримує бал. Далі беруться наступні два дні тижні і т. д. Останній, сьомий, день – спільний для всіх команд. Наприкінці підраховується кількість набраних балів і виявляється переможець.

Під час тренування вживання лексики з теми «Професії», можна використати гру:

«What's Your Profession?»

Клас розподіляється на дві команди. Кожен учень з команди отримує малюнок, на якому зображені хлопчик або дівчинка. Учитель пропонує учням придумати до свого малюнка ім'я і професію. Кожен учень представляє свій малюнок, але професію тримає в таємниці. Потім представники кожної команди по черзі ставлять один одному запитання: «Is Kate a doctor?», «Is Nick a pilot?», «Is Mike a driver?». Виграє команда, що першою відгадала всі професії.

Для закріплення теми «Animals» використовую командну гру

«Find the animals»

Утворюємо дві команди. Кожна отримує картки, на яких написані частини слів, що означають назви тварин. Яка команда швидше складе правильні частинки, щоб отримати назву тваринки, та й перемогла.

BE	LI	CO	HO
RAB	TIG	HAM	AT
	RSE	AR	BIT
ON	STER	ER	W

Наведемо кілька прикладів створення ігрових ситуацій для розвитку навичок техніки читання англійською мовою.

1. Учні утворюють дві команди. У вчителя в руках коробка з картками слів. Учитель вимовляє яке-небудь слово, і члени команди по черзі вибирають в коробці та прочитують відповідне слово. Якщо одна команда помиляється – надається право вибору іншій команді.

2. На дошці, на плакаті, написати ряд речень, наприклад:

It is in the sky.

It is in the garden.

It is in the water.

It is in the room.

Учням роздаються картки з окремими словами (*sun, boat, table, tree*). Вони повинні приколотися картки поряд з відповідними реченнями. Хто швидше впорається, той виграє. Цю гру можна виконувати командами. Тоді вчитель готує два плакати з реченнями.

Висновки. Таким чином, можна стверджувати, що гра як засіб, що гарантує позитивний емоційний стан, підвищує працездатність і зацікавленість педагогів і учнів, на відміну від монотонного виконання певних завдань. Гра на уроці англійської мови допомагає учням молодших класів подолати неспівчужість; повірити в себе, у свої сили; вивчити нову лексику, мовні конструкції; розвиває кмітливість; дає можливість уникнути перевантажень; сприяє підвищенню пізнавальної активності. Отже, ігри, що формують мовні навички, мають на меті навчити учнів вживати мовні зразки, що містять

певні граматичні труднощі; створити природню ситуацію для вживання даного мовного зразка; розвинути мовну творчу активність учнів; тренувати учнів у вживанні лексики в ситуаціях, наближених до природньої обстановки; активізувати мовнорозумову діяльність учнів; розвивати мовну реакцію учнів; познайомити учнів із сполучуваністю слів. У цілому на всіх етапах розвитку особистості гра сприймається як цікаве, яскраве, необхідне для життєдіяльності заняття, причому, чим старший учень, тим більше він відчуває розвивальне і виховне значення гри.

Література

1. Валуєва К. М. Гра в процесі вивчення англійської мови / К. М. Валуєва // Англійська мова і література. – 2005. – № 7. – С. 13.
2. Денисова Л. Г. Использование игровых элементов на начальном этапе обучения английскому языку / Л. Г. Денисова // Иностранные языки в школе. – 1984. – № 4 – С. 82.
3. Прохорова Л. М. Воспитание младшего школьника / Л. М. Прохорова // Развиваем творческую активность школьников. – 1996. – № 5. – С. 21 – 27.
4. Верещагина И. М. Методика обучения английскому языку на начальном этапе в общеобразовательных учреждениях / И. М. Верещагина, Г.В. Рогова.– М., 1998. – С. 34 – 35.
5. Кондратюк І. Г. Активізація навчальної діяльності учнів на уроці / І. Г. Кондратюк // Англійська мова та література. – 2006. – № 15. – С. 2.

Новикова Оксана

ИГРА – ЭФФЕКТИВНОЕ СРЕДСТВО ОБУЧЕНИЯ ИНОСТРАННЫМ ЯЗЫКАМ УЧАЩИХСЯ МЛАДШЕГО ШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА

В статье определена и обоснована дидактическая целесообразность использования игры в качестве эффективного средства обучения иностранным языкам учащихся младшего школьного возраста.

Приведены примеры игр, во время которых у детей развиваются коммуникативные навыки, без трудностей усваивается и закрепляется материал, возрастает интерес к изучению английского языка.

Ключевые слова: игра, начальная школа, младшие школьники, урок английского языка.

Novykova Oksana

GAME – AS AN EFFECTIVE WAY OF THE TEACHING PRIMARY SCHOOL PUPILS BY ENGLISH LANGUAGE

In this article the didactic expediency of the use of a game as an effective means of teaching primary school children foreign languages is founded.

There are examples of some games in it, during which, children can develop their communicative skills, master and fasten their knowledge's without effort. The interest to the English language is increased.

Key words: game, primary school, junior pupils, English lessons.